

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

TRST - 24. februarja 1983
Leto XXXV. - Štev. 4
Petnajstdnevnik - Quindicinale
Abbon. postale - Gruppo II/70
300 lir

Kongres furlanskih komunistov

V Vidmu je bil te dni 16. pokrajinski kongres furlanskih komunistov. 231 delegatov je zastopalo skoraj 8 tisoč članov videmske federacije. Med njimi so bili tudi zastopniki slovenskih komunistov iz Benečije.

Uvodno poročilo je imel pokrajinski tajnik Renzo Travanut, ki je dal največ poudarka vprašanju, kako presaditi v specifične razmere Furlanije politični predlog o demokratični alternativi. Še posebej velja tu poudarek vprašanjem obnove furlanskega gospodarstva, ki preživlja težke trenutke. Še posebej namreč velja, da je gospodarski vzpon Furlanije bil stihijskega značaja, brez načrtovanja in je zato tembolj izpostavljen hladnim vetrom spremenjenih tržnih in drugih razmer. KD je to še pospeševala s politiko brezskrbnega razdeljevanja sredstev na klientelarni podlagi. Sedaj obstaja tudi nevarnost, da bodo na ta način zapravljeni ogromna sredstva zakona 828.

Prav te nevarnosti se zavedajo napredne produktivne in politične sile in na teh silah je mogoče zgraditi alternativno zaveznitvo, ki naj korenito spremeni način gospodarjenja in s tem tudi vladanja v naši deželi. V ta okvir spada delavski razred, toda obenem tudi izobraženstvo, tehniki in zdravi podjetniki, ki so siti dosedanjega brezciljnega klientelizma.

Napredne politične, družbene in kulturne sile ne morejo pri tem mimo mednarodne vloge, ki naj jo odigra naša dežela.

V tem okviru so furlanski komunisti poudarili nujnost ovrednotenja furlanskega jezika in kulture, hkrati pa nujnost globalne zaščite vseh Slovencev v Italiji. O tem so soglasno sprejeli dokument, ki ga objavljamo ločeno.

V razpravo je poseglo 30 delegatov. Na koncu so udeleženci kongresa takorekoč soglasno potrdili osnovne smernice predkongresnega dokumenta CK in CKK KPI. Za Cossuttove popravke, ki so bili zavrtnjeni, se je izreklo 5 tovarišev, 8 pa se jih je vzdržalo.

Kongres videmske federacije je, na koncu, izvolil nove vodilne organe in delegate na kongres. To so Travanut, Conti, Giannino Padovan, Ivo Del Negro in Nadja Venturini.

Kongres furlanske (videmske) federacije KPI je soglasno sprejel tudi resolucijo o slovenskem manjšinskem vprašanju.

Furlanski komunisti, zbrani na svojem 16. pokrajinskem kongresu poudarjajo pomen čimprejšnje odobritve zakona za globalno zaščito slovenske manjšine na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini. Ta zaščita naj teži k

temu, da se enotno ohrani obstoj slovenske narodne skupnosti tako z gospodarskega, kakor tudi družbenega, jezikovnega in kulturnega vidika, še posebej, kar zadeva nadiško, tersko in rezijansko dolino. V tem okviru poudarjajo tudi pomen ponovne opredelitve mešane italijansko-jugoslovanske industrijske cone, ki jo predvidevajo osimski sporazumi, vzdolž celotne meje.

Na Proseku so običajni neznanji mazači zopet pokazali kako obširna je njihova kultura. Domače prebivalstvo in razne kulturno-politične organizacije so odločili, da tokrat ne bodo napisov in znakov za nekaj, časa zbrsali in da bodo ob vznožje spomenika postavili ploščo z napisom «To je fašistična kultura». Protestna manifestacija bo v nedeljo, 27. ob 10.30

Protislovni toni rimskih pogovorov Lazarja Mojsova in ministra Colomba

Jugoslovanski zunanji minister Lazar Mojsov se je mudil štiri dni na uradnem obisku v Italiji, kjer se je pogovarjal o najaktualnejših vprašanih vzajemnega sodelovanja med sosednjima državama. Na koncu svojega obiska sta Mojsov in Colombo podpisala tudi nekaj pomembnih dogovorov, ki spadajo v okvir uresničevanja osimskega dogovora iz leta 1976. To je predvsem dogovor o vzajemnem priznanju diplom in naslovov, ki naj vendarle reši vprašanje, ki še posebej zanima pripadnike obeh manjšin - italijanske v Jugoslaviji in slovenske v Italiji. Kolikšen je pomen tega sporazuma lahko takoj dojamemo, samo če pomislimo na naš šolski kader in na možnost, da se vanj vključijo polnopravno tudi naši slavisti, ki so končali fakulteto v Ljubljani. Isto, seveda, velja za italijanske študente iz Istre, ki so zahajali na tržaško ali druge univerze.

Ni nam še jasno, v kolikšni meri velja ta sporazum, oziroma, kako bodo v praksi obravnavali tuje diplome, ko bo šlo za javne natečaje in zaposlitev. Tudi ni povsem jasno, kaj pomeni, da bodo morali nekateri opraviti dopolnilne izpite.

Dalje je vsekakor pomemben dogovor o razpoložljivosti imetja italijanskih beguncev iz Istre. Gre namreč za problem, ki so ga predvsem reakcionarni krogi pogostoma izkoriščali, da bi ugovarjali upravičenim zahtevam po družbeno gospodarski zaščiti interesov avtohtone slovenske skupnosti v Italiji.

To, da so vprašanje rešili v obojestransko zadovoljstvo, priča o tem, da ni spornih vprašanj, ki jih ni mogoče rešiti, če le obstaja dobra volja.

Prav zato pa moramo skrajno negativno oceniti zadržanje italijanske vlade glede vprašanja zaščite slovenske manjšine. Kolikor nam je dano vedeti, je minister Colombo v imenu Fanfanijeve vlade storil velik korak nazaj. Še pred nekaj leti je v Beogradu zagotavljal, da bo zadeva vsak čas rešena, sedaj pa trdi, da jo je treba «proučevati». Diplomatsko rečeno, je to velikanska neumnost. Proučevala je čisto dovolj «Cassandrova komisija», sedaj pa so zakoni za globalno zaščito že prešli nekaj faz parlamentarnega postopka. Nobenega proučevanja ne potrebujemo, pač pa preprosto zagotovilo, da italijanska vlada ne bo ovirala tega postopka.

Sploh pa se lahko tudi vprašamo, kako je mogoče, da dajeta dva ministra iste vlade različne odgovore na isto vprašanje. Kajti socialistični minister

Fabrizi, ki je sprejel enotno slovensko delegacijo, zagotavlja, da bo o zakonu stekla razprava, pa čeprav ne bo odobren pred deželimi volitvami. Colombo pa bi še rad proučeval zadevo...

Zato naj nam bo dovoljena spet (ne) diplomatska misel. Nikakor nam ne more iz glave, da bi rade italijanske oblasti izkoristile težave Jugoslavije in pozabile na mednarodno sprejeto obvezo o zaščiti slovenske manjšine. Tako lahko tudi razumemo vztrajanje ministra Colomba na odprtih vprašanih mejnega prehoda s propustnicami in trditve, da je Jugoslavija kršila podpisani videmski sporazum o maloobmejnem prometu.

Res je, Jugoslavija krši mednarodni dogovor, enako kot Italija dosledno krši (ko gre za našo manjšino) mirovno pogodbo iz leta 1947, londonski dogovor iz leta 1954, osimski dogovor iz leta 1976! Enako kot dosledno krši dogovor o industrijskem sodelovanju na meji, ki ga vsebuje protokol osimskega dogovora o mešani industrijski coni!

Vsako slepomišljenje je tu povsem brez smisla. Težave so in jih tudi mi razumemo, kakor tudi ne odobravamo zadnjih sklepov jugoslovanskih oblasti, ki so dejansko še bolj priprle mejo v naših krajih (eno potovanje na mesec namesto dveh iz leta 1982). Toda nočemo, da bi — za italijansko vlado — postala naša zaščita «drobiž» za obračunavanje medsebojnih dolgov zaradi kršenja mednarodnih sporazumov...

V tem okviru moramo oceniti tudi obisk enotne slovenske delegacije pri Lazarju Mojsovu v Rimu in pri ministru Fabriziju. Poudariti velja, da spadata ta dva obiska v okvir skupnih pobud, ki jih je manjšina podprla že od vsega začetka tega našega boja. Dejstvo, da se je Slovenska skupnost s svojim priveskom umaknila iz te delegacije nikakor ne spreminja vsebine enotne pobude. Kajti v delegaciji so bile zastopane vse politične in idejne komponente, predvsem pa je bila delegacija «enotna» zato, ker so bili v njej predstavniki beneških in kanalskih Slovencev. Vsak poskus rušenja te enotnosti zaradi predvolilnih ali drugačnih političnih nagibov mora naleteti pri nas na resno obzodbo in grajo. Če je SSK hotela s svojim umikom prizadeti SKGZ, s katero ima odprte račune, nikakor ni dosegla svojega namena, pač pa je skušala škodovati celotnemu našemu boju. Res je, da ni prvič, vendar bi tudi bilo pretirano dajati zadnjim kapricam te stranke preveliko važnost.

Naša bitka za to, da se vprašanje globalne zaščite premakne z mrtve točke, se torej nadaljuje. Naše mnenje je, da ga moramo zaostri in da se pri tem ne smemo pretirano zanašati na mednarodne okvire. Radovedni smo za rezultat Craxijevega obiska v Beogradu, vendar menimo, da je bistveno zadržanje PSI v Italiji (v vladi, parlamentu, naši deželi, krajevnih upravah) in da mora to zadržanje priti do izraza čimprej. Mlačnost nam je prizadejala že dovolj škode, kakor tudi poskusi iskanja bližnjic h kompromisnim rešitvam.

Prepričani smo tudi, da ne smemo sprejeti stališča, nekaterih političnih sil, češ «počakajmo na deželne volitve, ne drezajmo v osir, potem bo vse lažje». Nič ni res! Prav nasportno, bojazen, da bi manjšinsko vprašanje negativno vplivalo na volitve že kaže, da se nekateri nočejo resno soočiti z našo problematiko in že računajo, da bo po volitvah lažje vsiliti to, česar bi ne sprejeli pred njimi. Zato je prav, da vsak Slovenec glasno zahteva od stranke, ki ji je doslej zaupal svoj glas, nas natančno pove, kaj namerava storiti za odobritev zaveza za globalno zaščito in to čimprej.

Gradbena komisija tržaške občine in SSK

Tiskovno sporočilo SSK, ki ga je te dni objavil Primorski dnevnik, opozarja na nevarnost, da bi iz gradbene komisije tržaške občine izpadel predstavnik SSK Milič.

To je res, toda SSK v svojem propagandistično-jadikovalnem sporočilu pozablja povedati tudi nekaj podrobnosti.

1. Na zadnji seji tržaškega občinskega sveta ni bilo predstavnika SSK prof. Lokarja. Za kandidata SSK Miliča smo glasovali svetovalci KPI in slovenski socialistični svetovalec. Pričakovali smo, da bodo Miliča podprli vsaj še demokristjani ali listarji, saj je SSK z obema dobra. V resnici pa so jo stari in novi zavezniki pustili na cedilu.

2. Izvolitev predstavnika SSK v gradbeno komisijo je še možna, če se bo SSK zares potrudila zanj. Ni dovolj predstaviti kandidatur, nato pa oditi v gledališče ali kamorkoli, češ naj se sedaj drugi brigajo zanj. Komunisti ne nasprotujemo tej kandidaturi in smo jo že podprli, naj jo podpre še SSK.

NAJ MU BO LAHKA ... GRUDA

Prostor je, sredstva tudi, Opčine še vedno čakajo na pokopališče

Ponovno se bomo dotaknili openskega pokopališča, ne morda zato, da bi komu razkrili kaj novega. Niti prebivalcem z Opčin, Ferlugov in od Banov, ki so upravičeno razburjeni za dosedanje stanje, še manj pa pristojnim oblastem, ki stvar dobro poznajo. Pišemo o openskem pokopališču zato, ker je to vprašanje eno izmed neštetihi primerov vladanja tržaške občinske uprave, od prvih povojnih do danes. Krščanska demokracija je dobro vedela da bo staro opensko pokopališče zgrajeno na slovenski zemlji, ki so jo openci podarili v ta namen občini, v nekaj letih nezadostno, saj je načrtno naseljevala na desetine istrskih družin, na eni strani v imenu zahodne demokracije, na drugi pod pretvezo normalne razširitve mesta. Tudi če takratni mestni očetje sami tega niso doumeli, jim je stvar osvetlil že takratni prvi openski občinski svetovalec Riko Malalan. Omenjamo tako daljne dogodke, ker smo še vedno tam. Na eni strani upravičene zahteve državljanov-občanov, ki bogatijo mesto s svojim delom in z davki, ki jih redno plačujejo, na drugi strani pa gluha ušesa oziroma izredno zgovorna usta ob volitvah, prej demokristjanov in zdaj melonarjev.

Leta 1970 je kazalo, da se bo kaj premaknilo. Izbrano je bilo zemljišče. Leta 1976 je bil odobren izvršilni načrt. Manjkalo je denarja. Leta 1978 je dobilo mesto melonarsko upravo. Ta je dobila denar. Leta 1980 je oklicala dražbo, katere se ni nihče udeležil zaradi povišane cene delovne sile. Za tem se je začel postopek za razlastitve zemljišč, ki pa ga je uprava takoj preklicala. Sledi čas komisarske uprave in tedaj je dr. Siclari svečano obljubil, ne vemo več po številu kateri delegaciji domačinov, vso podporo. Predelal je načrt iz leta 1976 z novimi cenami. Sledile so volitve, mesto je dobilo zopet melonarsko upravo in spet vse tiho je bilo. Pač! Morali bi sedaj

omeniti še vse delegacije, ki so romale k Mihcu in Jakcu, vse vloge upravičenih posestnikov, posege občinskega svetovaleca Wilhelma, nastope predstavnikov domačih organizacij. Če samo pomislimo na Hlapca Jerneja, ki ga je čisto slučajno napisal Slovenec, nam je tako vsa stvar jasna. Blaženi mir melonarske uprave so skalili openci, banovci in ferlugovci s svojim protestnim zborovanjem v openskem Prosvetnem domu 24. novembra lani. Želeli so seveda govoriti z županom, ki diha skoraj njihov isti zrak, tam nekje pri Padričah, ampak ga ni bilo. Morda je bil v Strassburgu, morda je imel važen posvet, kako rešiti probleme Triestine... In kaj zdaj? Občinska uprava nima politične volje, da bi rešila ta problem? Kaj še! Prostor je, sredstva so, kriva je KZE, oziroma kraška propustna tla, kajti uprava iz leta 1970 ni vedela, da živimo na Krasu. To so možje izvedeli šele pred dnevi. Pa saj prej tudi niso vprašali KZE za izvide tal. Kot smo

te dni slišali, je to storila šele decembra lani, torej po zborovanju, ki ga je SKD Tabor sklicalo v Prosvetnem domu na Opčinah. In kaj sedaj? Verjetno bodo vse ekološke organizacije, z LpT na čelu, zagnale vik in krik. Morda bi mi lahko povabili občinske tehnične naj si ogledajo kako so zgrajena ostala pokopališča na Krasu, oziroma, kako take probleme rešuje moderni tehnološki svet.

Vemo, da se bo moralo vprašanje rešiti. Rešila ga bo le vztrajnost prebivalcev. Njihova zahteva je jasna in neodstopna: hočejo pokopališče na domačih tleh, vedo, da je to njihova pravica in da je rešitev tega vprašanja samo stvar politične volje občinske uprave. Zato se ne bodo pustili izigravati s tehničnimi izgovori. Zahtevajo od včerajšnjih in sedanjih odgovornih upraviteljev, vključno tistih, ki so se jim pridružili, da se zavzamejo takoj in z vso resnostjo, za rešitev tega problema.

TRIBUNA KONGRESNA TRIBUNA KONGRESNA TRIBUNA KONG

Kongres videmske federacije je bil pomemben in predstavlja marsikatero novost. Najvažnejša med temi je vsekakor razprava in vloga delegatov. Že tovariš Travanut je s svojim poročilom soočil furlanske komuniste z vsemi problemi, med katerimi je najbolj značilno razumeti kaj se dogaja v Furlaniji. Jedro razprave predstavlja namreč «furlanska posebnost»: posebnost, v smislu da se odreka konfrontaciji z državno ali deželno stvarnostjo ali kot pomožen dejavnik za demokratično spremembo v državi in deželi? Kongres je nudil eno-

glasen odgovor, pa čeprav so se nekateri poudarki razlikovali med seboj.

Furlanska stvarnost pomeni dajati spodbude dejavnostim gospodarskih, družbenih in kulturnih organizacij, ki se hočejo uveljaviti. Najprej potres in sedaj splošna kriza poudarjata danes to zavzetost. Komunisti si že več let postavljajo ta problem kot voz, s katerim je tako ali drugače vezan njihov odnos s Furlanijo. Sicer pa bi morala biti vsa zarprava v deželnem okviru izvedena v tem smislu.

To furlansko stvarnost se nekako občuti v vseh organizacijah, od sindikata do podjetnikov, od Cerkev do kulturnih organizacij. Veliki demokratični boji za mir, za zaposlitev, za univerzo imajo svoje specifične posebnosti, katerih vsebina se veže na Furlanijo in to so pogoji, ki lahko zajamejo velik del prebivalstva. Že samo dejstvo o deželni enotnosti, ki mu sicer ni nihče osporaval, mora nuditi odgovor novim izbaram, za to pa je demokratizacija dežele, njena politična vloga, upravljanje KD in uprave, odločilnega pomena, kot tudi spo-

sobnost krajevnih ustanov posredovati v deželno politiko, upoštevajoč posebnosti prebivalstva, ki živi v Furlaniji Juljski krajini. Obstajati mora torej medsebojna politična povezanost.

V državi in deželi, ki smatrajo razvoj nekega jezika in neke kulture eno od te-

meljnih političnih izbir, Slovenci lahko bolj konkretno izvajajo in uresničujejo svoje pravice. Kongres je torej omogočil predstavitev načrtov za Furlanijo, kot agregacijo političnih, gospodarskih in kulturnih ter družbenih sil, ki se zavzemajo za novo obliko upravljanja v

deželi, kot alternativo KD. Krščanska demokracija namreč izgublja zaupanje in hegemonijo tudi zato, ker ni sposobna odgovarjati na napetosti, ki se porajajo v furlanski družbi.

Renzo Toschi

Kongresna tribuna

Dolžnosti furlanskih komunistov v boju za zaščito naše manjšine

Strinjamo se s tem, kar je o furlanskem napisu nad našim kongresom rekel v svojem pozdravu predstavnik furlanskega gibanja. Vendar mislim, da bi moral zraven njega stati tudi napis v slovenskem jeziku, saj bi lahko napisali »Za Furlanijo, mir in razvoj naše družbe«. Kajti ta napis nas naravnost spominja na furlanska izročila, slovenski pa bi nas spomnil na zgodovinsko tradicijo vloge furlanske KP v boju za pravice slovenske manjšine. Sodeč po napisu, ki je bil tokrat postavljen, pa lahko kdo razume zoperstavljanje kongresom KPI v Gorici in Trstu, kjer so spoštovali dvojezičnost (italijansko-slovensko). Upam, da bo kongres v prihodnje popravil storjeno napako. To ima namreč prav toliko pomena kot stavki, ki jih je v svoje poročilo vključil tovariš Travanut, tajnik naše federacije, o globalni zaščiti slovenske manjšine. Prav tak pomen ima resolucija, ki jo predlagajo sekcije iz beneške Slovenije, tudi ta o globalni zaščiti naše manjšine.

Obeza, ki jo predlagamo partiji je namreč zelo velikega pomena, ker je slovenska manjšina pred novimi težavami, ki so družbenega značaja (kot naprimer posledice notranje in zunanje emigracije), gospodarskega značaja, zaradi odsotnosti potrebnega razvoja in političnega značaja, kar je posledica predstavitve krivičnega zakonskega osnutka KD. Te težave so tudi posledica mlačnosti socialistične stranke, o čemer pričajo tudi izjave ministra Fabrijia enotni delegaciji slovenske manjšine. Da ne govorimo o drugih strankah in o manevrih oblasti. Celotna furlanska cerkev ne razume več naših težav, čeprav jih je odobravalna na splošno. Odpirajo se nove vrzeli šovinizmu, v katerem je mogoče vedno najti ljudi iz furlanske KD.

Položaj je za našo manjšino poln tveganj. Obstaja naprimer nevarnost interesnega spora med Furlani in Slovenci, na katere pritiskajo, naj se odpovejo

svojim najznačilnejšim zahtevam. Če ne bomo pojasnili pomena prisotnosti slovenske manjšine v videmski pokrajini, začeni z najbolj občutljivim, demokratičnim in protifašističnim delom, ne bo čutili pomena njenih vrednot v furlanski družbi. Slovenska manjšina pa tvega lastno izolacijo v okviru svojih organizacij kulturnega in gospodarskega značaja. Taka izbira bi lahko bila celo opravičljiva z nekaterih vidikov, toda mislimo, da mora prav manjšina izbrati svojo družbeno, kulturno in politično vlogo. Zato tudi zavračamo spodbude, ki prihajajo z vseh vetrov, naj ločimo naše zahteve in pričakovanja od onih, katere izražajo Slovenci na Tržaškem in Goriškem.

Odobritev okvirnega zakona za zaščito jezikovnih skupnosti v Italiji pred zakonom o globalni zaščiti slovenske manjšine bi odprla vrzeli manevrom KD (posebno še, če bi ta zakon ne naštel zaščitenih skupnosti). Ta bi namreč rada obravnavala Slovence v Benečiji kot jezikovne otoke na jugu Italije. To bi bistveno okrnilo naš boj, saj bi doživeli poraz kot Slovenci in komunisti, ker bi odpadel temeljni cilj enakopravnosti med vsemi pripadniki iste manjšine. KPI je obravnavala slovensko narodnostno vprašanje v videmski pokrajini na načelni podlagi, obenem pa ga je vključila v splošno politično razpravo med družbenimi in političnimi silami v naši pokrajini. Temu je dal novega zagona kulturni preporod beneških Slovencev, ki so z gospodarsko rastjo omogočili uveljavljanje novih družbenih slojev in skupin, ki so razvijali svoje dejavnosti in postavljali svoje programe. Tudi KPI je bila s tem obogatena, ko je razpravljala o slovenskem narodnem vprašanju in o razvoju odnosov med Italijo in Jugoslavijo, Furlanijo in Slovenijo.

O tem smo razpravljali na oglejskem srečanju lansko leto, kjer smo potrdili program kulturnega in gospodarskega

sodelovanja med sosednjimi narodi, ki se razvija na širši družbeni osnovi. O tem, mislim, naš kongres ni dovolj razpravljajal.

Pravilno je bilo zastavljeno vprašanje o ponovni opredelitvi mešanih industrijskih področij vzdolž meje. Osebo mislim, da ni treba postavljati vprašanja odpovedi mešani industrijski coni na Krasu, pač pa lahko razvijamo področja, ki naj ne spremenijo njenega bistva. Nikoli ne smemo pozabiti, da smo mejno področje in da mora biti meja za nas pozitivna priložnost za uresničenje razvojnih ciljev. Zato moramo konkretizirati sicer deklarirano vlogo mostu, ki naj bi jo opravljala naša dežela. Pri tem moramo premostiti in upoštevati vse težave, tudi tiste, ki jih je ustvarila beogradska zvezna vlada z znanimi omejitvenimi ukrepi, ki so prizadeli pravico do medčloveških stikov (tudi za pripadnike italijanske manjšine v Jugoslaviji). Ti ukrepi nikakor ne smejo postati pretveza, da se opusti razprava o tem splošnem vprašanju. Kvečjemu moramo še pospešiti našo stike, kakor to delamo na našem področju v odnosih z ZKS.

Naši ljudje doživljajo novo krizo. Mladi delavci goratih področij Benečije izgubljajo službo na področju Manzana, Cedada in Vidma. Imamo velike težave za zaposlitev mladih. KPI mora računati s temi težavami, saj bodo gospodarske posledice krize prizadele predvsem najšibkejša področja. Obstaja resna nevarnost, da bodo sklade in zakona 828 izkoriščali samo na industrijsko razvitih področjih, medtem ko se mi zavzemamo za novo družbeno in zaposlitveno ravnotežje na širšem ozemlju.

Slovenski komunisti poudarjamo predvsem vprašanja sodelovanja in miru, kulturnega in družbenega vzpona naše manjšine, kajti vse to prispeva k demokratizaciji in napredku vse družbene skupnosti, v deželi in Italiji.

Pavel Petričič

Drznost manjšinskih podjetnikov za razvoj Beneške Slovenije

Širša javnost se najbrž ne zaveda, da preživljamo v teh dneh epohalne spremembe, podobne onim pred desetimi leti, ko se je v celoti spremenil način gospodarjenja v svetu.

Kajti prav te dni se je kot posledica splošne finančne krize v svetu znatno znižala cena surove nafte. Tokrat ne gre za navadno prilaganje cene, pač pa za drastično spremembo v celotnem sistemu mednarodnih gospodarskih odnosov, ki so se korenito spremenili leta 1973.

Sprememba cene surove nafte bistveno vpliva (in bo vplivala v prihodnjih mesecih) na plačilne bilance vseh držav, razvitim pa bo ta dogodek nudil predah nekaj let, v katerem bo obnovljena akumulacija kapitalov za produktivne investicije.

To so, shematično povedano, nekatere izhodišča, do katerih so se dokopali včeraj v Špetru Slovenov na rednem študijskem srečanju v okviru benečanskih kulturnih dnevo. Včerajšnje srečanje je bilo posvečeno porblemom mednarodnega gospodarjenja ter finančno-kreditne politike v manjšinskem gospodarstvu.

Predavala pa sta profesor z beneške univerze, Paolo Leon in finančni operater iz Pordenona profesor Livio Tamaro.

Uvodna spoznanja, da znižanje cene surove nafte bistveno spreminja pogoje gospodarjenja v svetu, ki ga tare prej ko slej kreditna kriza, niso namreč zgolj akademskega značaja.

Kajti razumeti ta pojav pomeni tudi razpolagati s podatki za nove načrte tudi na majhnem območju, kot je naše, na meji med Italijo in Jugoslavijo ter še posebej v Benečiji.

Izboljšana plačilna bilanca bo namreč olajšala gospodarske težave,

tako v Italiji in Jugoslaviji — trdi profesor Leon — zato pa postajajo spet aktualni predlogi o obmejnem industrijskem sodelovanju, ki so po podpisu osimskega sporazuma propadli deloma zaradi naspertovanja tržaškega prebivalstva, predvsem pa zaradi pomanjkanja razpoložljivih finančnih sredstev.

Oba, profesor Leon in doktor Tamaro, kakor tudi udeleženci v razpravi, poudarjajo velik pomen zamisli, naj bi industrijske pobude med Italijo in Jugoslavijo razpršili vzdolž meje in predvsem v sami Benečiji. Poleg tega pa so udeleženci benečanskih kulturnih dnevo sprejeli trditev predavateljev, da je vloga enakopravne manjšine tdi v tem, da se v čimvečji meri uveljavi v svoji specifični gospodarski volgi. To je, v vlogi posrednika in spodbujevalca mednarodnega, predvsem visoko razvitega industrijskega sodelovanja.

Premagovanje težav v Italiji in Jugoslaviji lahko sprosti nekatere investicijske kapitale, toda to nikakor ne more zadostovati. Potrebna je tudi samogibna pobuda manjšine kot take, ki lahko uveljavi svojo gospodarsko vlogo predvsem na dva načina: predvsem mora manjšina nastopiti z avantgardnimi načrti, ki naj časovno prehitijo celo tržne zakone; zatem pa naj skuša manjšina sama ustvariti investicijske kapitale in svojo finančno politiko.

V tem okviru se je v Špetru govorilo o pobudah, ki jih doslej Slovenci v Italiji nismo preizkusili. Gre, naprimer, za solidarnostno zbiranje kapitalov z oblikami manjših vrednostnih papirjev, ki so se drugod že uveljavili. Obenem pa bi morala manjšina izbojevati svoj delež pri razdelitvi skladov iz zakona 828 o obnovi potresne Furlanije.

Pred nami je skratka obdobje nekaj let, ko lahko z drznostjo, strokovnostjo in pogumom zaigramo na karto gospodarskega uveljavljanja v konjunkturi, ki od obeh sosednjih držav terja konkretnih pobud produktivnega značaja. Manjšina, ki je šibka, lahko zmore tak podvig, če ima dovolj samozavesti in obenem podjetniške sposobnosti. V tem okviru pa lahko ima še posebno vlogo prav Benečija, ki je nekdanja najboljša zaostali del narodnostno mešanega ozemlja Furlanije - Julijske krajine, danes pa se prav na njenem področju razvijajo prve mešane industrijske pobude.

Sredstva, da bi nadaljevali na tej poti, so že na razpolago. To so predvsem osimski sporazumi, dogovor med evropsko gospodarsko skupnostjo in Jugoslavijo, specifične zakonske kompetence avtonomne deželne uprave.

V razpravi o predavanjih so udeleženci obravnavali predvsem širša vprašanja kreditne krize v svetu in pojavov nelikvidnosti nekaterih držav. Predvsem pa so poudarili misel, da so za razvoj obmejnega področja in izkoriščenje specifičnih možnosti, ki so marsikdaj neponovljive, potrebne oblike finančnega in investicijskega načrtovanja. V ta namen naša manjšina še potrebuje novih oblik, kot bi lahko bila bolj specifična struktura italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice, ali pa večja udeležba manjšinskih organizacij v strukturah finančnega programiranja. Za vse to pa je, seveda, potrebna tudi politična volja.

O tem pa bodo spregovorili na naslednjem izmed beneških kulturnih dni, ki so letos posvečeni gospodarski problematiki naše skupnosti.

**PORAVNAJTE
NAROČNINO
ZA LETO 1983**

PONUDBE TRŽAŠKE KNJIGARNE

od 1. do 12. marca 1983

lahko dobite z 10 do 50 odstotnim popustom slovenske knjige, romane, enciklopedije, monografske izdaje, priložnosti...

TRŽAŠKA KNJIGARNA, ul. Sv. Frančiška 20 · TRST

NE ZAMUDITE PRILOŽNOSTI!

Georges Havi, generalni sekretar KP Libanona

Komunist

LIBANON PRED NOVO NEVARNOSTJO

Tovariš Havi, kako ocenjujete položaj v Libanonu po izraelskem vdoru lanskega junija?

Po izraelski okupaciji, ki je zajela velik del libanonskega ozemlja, smo odkrili, da je eden glavnih izraelskih ciljev poleg kapitulacije PLO in Sirije tudi prevlada oziroma dolgoročna hegemonija nad Libanom. Med sedaj potekajočimi pogajanjmi med Libanom, Izraelom in ZDA prihaja na dan vse trše stališče Izraela. Z izgovorom normalizacije odnosov med državama se Izrael vztrajno trudi razširiti svojo gospodarsko, politično in varnostno hegemonijo nad vsem Libanom. Tako imenovane »postaje za zgodnje obveščanje« so samo priprava na trajno izraelsko vojaško navzočnost na libanonskih gorah. Danes vsi dobro vedo, da Izrael zahteva libanonski jug. S tem namenom razpihuje državljansko, sektaško vojno v naši državi, sile v Libanonu, ki so tesno povezane z Izraelom, pa si prizadevajo čim bolj izkoristiti izraelsko okupacijo, da bi razširile hegemonijo tudi na tiste dele Libanona, ki jih doslej niso imele v svojih rokah. Nenehno podžiganje notranjih nemirov naj bi razbilo enotnost, razcepilo Libanon na več držav, kar je v skladu s cionističnimi željami Izraela. Zato ne pretiravamo, če pravimo, da je Libanon danes v nevarnosti – v nevarnosti so njegova samostojnost, enotnost in demokratične svoboščine.

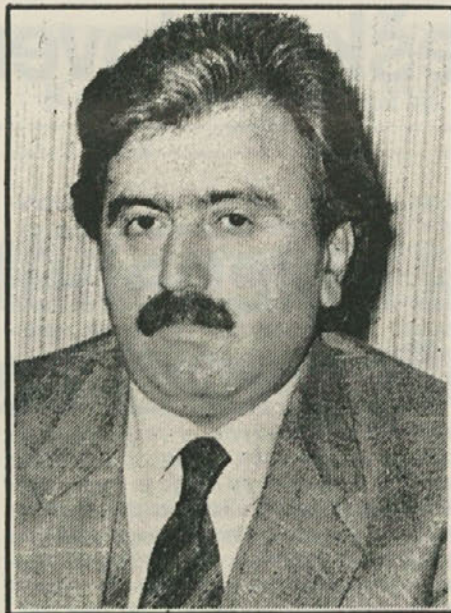
V teh političnih trenjih je naše temeljno geslo politična in družbena enotnost vseh skupin, zato, da bi se čim uspešneje uprli izraelski okupaciji. Vendar pa nam do danes še ni uspelo ustvariti široke, enotne in velike nacionalne fronte, ki bi zbrala vse rodoljubne sile. Bolj enotni smo pri oboroženem uporu. Tako se iz dneva v dan krepi oboroženi boj naprednih libanonskih sil (zlasti napredne fronte na Džebelju), pri čemer prednjačijo progresisti in komunisti. V Libanonu pravzaprav vse bolj dozorevajo razmere za nastanek široke narodne fronte, ki bi se združila ob treh temeljnih ciljih. Prvi je vrniti Libanonu izgubljeno neodvisnost in samostojnost, drugi enotnost Libanona in tretji ohranitev demokratičnih svoboščin.

Seveda se zavedamo, da osvoboditev izpod izraelske okupacije ni lahka stvar in da je ni mogoče doseči samo s pogajanjmi in političnimi zahtevami. Zato se danes domoljubna narodna fronta Libanona vojaško upira Izraelu na vseh območjih, ki jih je ta zavzel. Sovražniku prizadeva velike izgube in s tem ustvarja libanonski pogajalski strani jasne in trdne temelje, na katerih se krepi njen pogajalski položaj.

Rešitev je treba iskati v mednarodnih okvirih

Kako gledate v tem položaju na nadaljnji razvoj bližnjevzhodne krize?

Jasno je, da hoče Izrael z okupacijo Libanona čim več osvojiti, zato da bi več dobil tudi na drugih frontah – sirijski in na fronti palestinskega odpora. Na drugi strani pa si ZDA, s podporo katerih je bil ta napad tudi izvršen, prizadevajo, da bi tudi same ohranile in razširile prevlado v Libanonu. Danes

sploh ne bi bilo mogoč mogoče govoriti o kakršnemkoli Reaganovem načrtu, če ne bi bilo udarca, ki ga je agresija zadala libanonskemu nacionalnemu gibanju PLO in Sirijcem. V bistvu ima Reaganov načrt za cilj popolnoma izločiti PLO iz bližnjevzhodnega rešilnega obrazca. Vsa ta prizadevanja danes, da bi se pogajalske pravice prenesle iz palestinskih rok v roke jordanskega kralja Huseina, nimajo drugega namena kot popolnoma zbrisati palestinski narod. Sem spadajo tudi nenehna prizadevanja, da bi se razbila enotnost vodstva PLO in dejstvo, da se hoče Jordanija vtihotapiti v pogajanja in sesti za campdavidsko mizo. Zato se tudi palestinski rodoljubi zavedamo, da je naša naloga spet ta, da pomagamo, kolikor moremo, palestinskemu narodu, da bo lahko nadaljeval boj za uresničitev svojih zakonitih pravic. Zato je naš boj za neodvisen Libanon in pomoč PLO, da bo uresničila svoje zakonite pravice, boj na isti liniji.

Temeljna usmeritev našega boja je preprečiti ameriške rešitve, zlasti Reaganov načrt, in sicer gre za to, da se strogo držimo vsega, kar jamči za uresničenje pravic palestinskega naroda, predvsem pravico do ustanovitve lastne države na svojih nacionalnih tleh. Na vsak način moramo preprečiti Reaganu, da bi »požrl« vse to področje, vendar pa nas tudi to ne bo pripeljalo do kočne rešitve. Pot, ki vodi k pravi rešitvi, je sprememba položaja in razmerja moči tako tukaj, na arabskem področju, kakor v mednarodnih razsežnostih. To razmerje sil zahteva predvsem enotnost vseh naprednih sil v evropskem svetu in krepitev protimperialističnih in proticionističnih sil tukaj, enotnost najširšega palestinskega vodstva, ki se mora pokazati tudi na bližnjem zasedanju palestinskega narodnega sveta čez nekaj dni v Alžiriji, nadalje solidarnost med silami fronte trdnosti in zavračanja in zlasti mednarodno solidarnost z našim bojem.

Nedvomno zahteva vsak uvod v kakršnokoli rešitev, da se vrnemo v nekatere mednarodne okvire, v katerih bi iskali rešitve za to krizo, sicer pri tem ni važno, ali bo to mednarodna konferenca ali OZN. Kjerkoli že bo, pa morajo pri tem aktivno sodelovati predvsem gibanje neuvrčenosti, ZSSR in druge socialistične države, zahodna Evropa, in seveda, strani, ki so že zdaj vmešane v spor, vsekakor pa tudi zakoniti predstavnik PLO.

Kako KP Libanona organizacijsko in programsko spremlja te spremembe in kako deluje v tako zapletenih in težavnih razmerah?

Nedvomno je boj, ki ga vodi KP Libanona, v takšnih razmerah zelo težaven in negotov. Politično si prizadevamo za združitev vseh Libanoncev proti izraelski okupaciji in sektaški hegemoniji v državi ter za uresničevanje in ohranjanje demokratičnih svoboščin. Metode, poti in način tega boja so različni: od splošnega demokratičnega boja, do ilegalnega dela in odkritega oboroženega boja na nekaterih področjih Libanona. Vse to z namenom, da bi aktivirali, pripravili in mobilizirali ljudske množice v tem boju ter ustvarili in oblikovali narodno fronto, v kateri bi se združile. KP si bo odločno prizadevala za ohranitev pridobljenih demokratičnih svoboščin, saj je med drugim njihova zasluga tudi to, da lahko partija legalno dela. Želimo, da bi vsa nesoglasja in politične spore v Libanonu odpravljali demokratično, zato se ne bomo lotili oboroženega boja, če se je tudi buržoazija pripravljena pridružiti temu skupnemu boju na notranjem področju. Oboroženi boj proti izraelski okupaciji pa je pravica vsakega Libanonca in vseh libanonskih strank.

Ohraniti demokratične svoboščine

KP Libanona je organizacijsko trdna in enotna stranka, ki ima v svojih vrstah na tisoče mladih. Deluje v vseh krajih države in vseh okoljih in brez sektaštva, izraža libanonski nacionalni problem in se trudi za resnično enotnost Libanoncev in njihovih interesov.

Danes, ko je še vsa država v nevarnosti, ko sta ogroženi njena neodvisnost in enotnost, je težko govoriti o prihodnji socialistični graditvi Libanona. Zato moramo bolj vztrajati pri dejstvu, da smo žrtve agresije, ki je bila možna zaradi sedanje mednarodne napetosti, kakor pri našem programu za prihodnost.

Ob tem pomembnem obisku ZKJ smo se v pogovoru z vašimi funkcionarji strinjali v tej bistveni oceni mednarodnega položaja, da mora danes biti glavni boj usmerjen k popuščanju mednarodnih odnosov in ustvarjanju novih, ki jih ne bodo narekovali sila in pritiski, za takšno stanje namreč tudi Libanon danes plačuje visoko ceno. Ravno tako smo se strinjali, da se morajo sile, ki si prizadevajo za mir, združevati, če naj zavstavijo stopnjevanje hladne vojne. Poudarili smo, da so danes številne mednarodne usta-

nove skoraj ohromljene: na primer, OZN, številni pa so poskusi, da bi se omalovaževali vlogi gibanja nevrščenih držav in arabske lige. Izrekli smo se za večjo dejavnost nevrščenih, mednarodne skupnosti in vseh nacionalnih sil na mednarodnem prizorišču in lokalni ravni.

Kako gleda vaša partija na tokove in odnose v današnjem delavskem gibanju?

Prepričani smo, da si mora vsak narod najti posebne in lastne načine oblasti in graditve socializma, takšne, ki ustrezajo njegovim posebnostim, izročilom, razvojni ravni oziroma vsem subjektivnim nacionalnim okoliščinam. To seveda ne ogroža obstoja temeljnih socialističnih načel, vendar se ta pravila, če jih uporabljamo ne glede na otipljive razmere v dani državi, spremenijo v dogme. Zato skrbno preučujemo izkušnje drugih narodov ter komunističnih in socialističnih partij, bodisi da gre za že uresničene revolucije ali za vprašanja v mednarodnem komunističnem in delavskem gibanju. Te izkušnje bogatijo naš boj, seveda pa je življenje bogatejše od idej, ki jih imamo lahko vnaprej, in okvirov, ki jih lahko zarišemo. Zaradi tega mora biti resničen revolucionar odprt za nove izkušnje in jih mora uporabljati v skladu s posebnostmi svoje države.

Živimo v odprtem svetu, v katerem kriza v eni državi vpliva na ves mednarodni položaj in v katerem so porazi socializma porazi, ki zadevajo vse mednarodne napredne sile. Nujno se je torej pogovarjati o bistvenih problemih graditve socializma, če naj se pokaže, da je socializem resnično sistem prihodnosti in da mu bosta morala kapitalizem in imperializem odstopiti svoje mesto. Zato smo tudi prepričani, da je razvoj notranje demokracije v socialističnih državah nujni pogoj za razvoj socializma in socialistične ideologije tudi na mednarodni ravni.

Pogovarjala se je:
Branka STANIŠIČ

Vojaško-politični komentar

UGANKA OROŽJA

V dolgi zgodovini vojne se je strategija ukvarjala v pretežni meri z izvršitvijo, kar pomeni, da je prihajalo do poglavitnih odločitev na bojnem polju, kjer sta bili deležni potrditve tako pravilnost strategije kot spretnost strategov.

Dandanes po vsej verjetnosti do izvedbe nuklearne strategije sploh ne more priti. Ne strategija ne strateg se ne morejo dokazati na bojnem polju. Strategija se povečini ukvarja z zastraševanjem in odvrčanjem, vendar pa se v tej svoji novi vlogi nikakor ne more odlepiti od privida izvršitve, prav v tem pa je tudi ves absurd. In v tem je, kot je videti, tudi razlog, da se nuklearne sile ne zadovoljijo z globalno nuklearno močjo, ki jo že imajo in že presega vojne potrebe, pač pa iščejo strukturno ravnotežje v vsakem posamičnem sistemu orožja ali v njegovem ekvivalentu, naj gre za oboroževalno tekmo ali za prizadevanja za zmanjšanje ali omejitve oboroževanja. Doseči in razvozlati to ravnotežje pa je neznansko težko, saj gre pri tem za presojo učinkov posameznega orožja, kot da utegne priti do njegove uporabe že jutri.

V tem je uganka sodobnega nuklearnega orožja, uganka, ki je navadni ljudje ne moremo razvozlati, veliko vprašanje pa je, ali kdorkoli lahko predvidi, kako bi utegnili to orožje delovati in kakšne bi bile posledice njegove uporabe.

Sedanja ameriška administracija meni, da je globalno nuklearno ravnotežje omajano in Sovjetska zveza vodi v vseh temeljnih elementih nuklearne moči, kar je podlaga za novi velikanski oboroževalni program. Te ocene niso povsem sprejeli niti v ZDA, medtem ko so jo drugod, zlasti v Sovjetski zvezi, zavrgli ali ji oporekali. Kaže pa, da prevladuje mnenje o izravnosti globalnega razmerja: Sovjetska zveza ima premoč, ki zadeva skupno število strateških projektilov ter rušilno moč nuklearne strateške sile, ZDA pa glede števila težkih bombnikov in atomskih bojnih glav, predvsem tistih s podmornic in letal. Na tej globalni podlagi je bilo mogoče skleniti dogovor o SALT-2, ki priznava asimetrično strukturo globalnega razmerja sil.

Če pa bi opustili globalno osnovo za pogajanja, bi postali problemi domala nerazrešljivi, kar odseva v procesih razoroževanja in v celokupnih mednarodnih odnosih skrajno pogubno. Zadnja leta zgovorno pričajo o tem. Sleherni posamezni sistem orožja je postal izvir neskladij in sporov, ki preraščajo do ravni hladne vojne.

Reaganova administracija, denimo, sumi, da utegnejo sovjetske interkontinentalne rakete (zlasti najmočnejše SS-18) s svojo rušilno atomsko močjo prizadejati ameriškim celinskim kopenskimi raketam nesprejemljivo škodo in jim onemogočiti povračilni udarec. Ta sum je porodil stremljenje po postavitvi novih interkontinentalnih raket MX.

V nasprotju s tem sodijo Sovjeti, da so nove rakete MX in Trident-2 (na atomskih podmornicah), ki imajo več atomskih glav ter izkazujejo veliko moč in natančnost, sredstvo prvega udarca, s čimer krnijo ekvivalentno podlago SALT 2. Vendar pa Rea-

ganova administracija na to osnovo prav zaradi sovjetske rušilne moči ni nikoli pristala.

Najtežji spor pa vendarle zadeva načelna vprašanja pristopa k pogajanjem o strateški oborožitvi: Sovjetska zveza se zavzema za kompleksni pristop k celotni košari strateškega orožja, Združene države pa so bile doslej zoper to. V ozadju vsega tega pa se skriva veliko strukturno neravnovesje nuklearne moči na eni in na drugi strani. Sovjetska zveza ima večino strateških bojnih glav na kopenskih lanserjih, ZDA pa na podmornicah in letalih. To strukturo še izraziteje načenjajo nove manevrske rakete velikega dosega. Pri dosedanjih pogajanjih poglavitna težava ni bil odstotek redukcije strateškega orožja (Sovjetska zveza je predlagala 25%, ZDA 33%), pač pa v tem, ali naj bi redukcija zajela vsa orožja in s kakšno dinamiko naj bi jo izvajali. Tak je prvi tir pogajanj, kjer so začetni položaji jasni, zato gre nemara tudi za koristno podmeno bodočih kompromisov.

Drugi tir pogajanj zadeva rakete srednjega dosega. Do konca letošnjega leta bo imela Sovjetska zveza precejšnjo prednost, v decembru pa naj bi se začelo postavljanje ameriških evro-raket. Do izravnave na tem planu očitno ni mogoče priti, saj bodo ameriške evro-rakete ustvarile novo strateško situacijo, ki grozi, da bo postala najnevarnejše žarišče novih kriz. Lahko da je tudi v tem razlog za znamenja odločnejšega iskanja sprejemljivega razpleta. Na pogajalski mizi je Reaganova ničelna opcija – odstranitev vseh ameriških in sovjetskih raket, kar pa je za Sovjetsko zvezo nesprejemljivo, saj so v Evropi na izpostavljenih linijah britanske in francoske rakete srednjega dometa ter ameriške taktične rakete. Andropov je odgovoril s predlogom o reduciranju sovjetskih raket na raven britanskih in francoskih ter na raven ustrezno ovrednotene ameriške taktične sile, kar pa je spet nesprejemljivo za Francoze, ki se nimajo za vojaško članico NATO pakta, in za Zahod v celoti, saj je domala ves britansko-francoski arzenal na podmornicah in slabše kakovosti. Obe pogajalski poziciji sta si še daleč vsaksebi, vendar ne več togi, vsaj ne sodeč po njuni pripravljenosti na nove, bolj elastične pogajalske predloge.

Pogajanja na tretjem tiru – o konvencionalnem orožju – še niso kdove kako zaživele.

Takšna je, na kratko, vojaška slika sedanjega trenutka, ki pomeni izhodišča za širšo politično pobudo v zvezi s popuščanjem napetosti v svetu. Z zasedanja varšavskega pakta v Pragi je prišel predlog o sklenitvi sporazuma o nenapadanju, o odrekanju uporabi vojaške sile med obema blokoma ter o začetku neposrednih pogajanj o razorožitvi med njima. Predsednik Reagan je sprejel znamenja »ohrabritve« iz Moskve, vzel v presojo predlagani pakt o nenapadanju in izrazil svojo pripravljenost na pogajanja, prepričan, da so postavljeni resni temelji za pogajanja. Središčna tema teh in drugih političnih pobud je orožje, ki je tudi poglavitni razlog zanje, postane pa lahko tudi njihova najpomembnejša posledica.

Dušan DOZET

Auditorium, 1. marca ob 18. uri

**Potreben
nam je zasuk
z učinkovitimi
upravami.
Uresničimo
demokracično
alternativo!**

predsedoval bo
deželni svetovalec

BORIS ISKRA

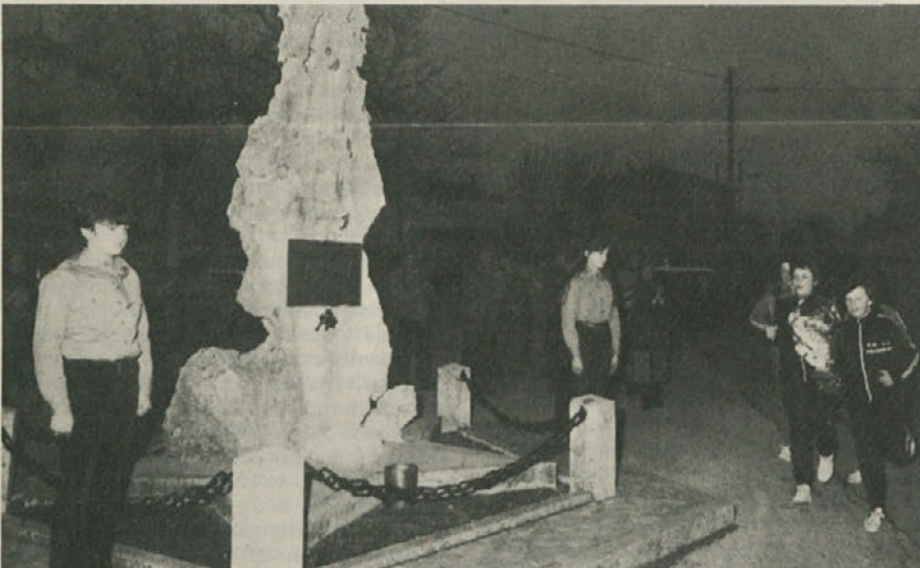
posegla bosta

ARTURO CALABRIA

in

EZIO MARTONE

Štafeta bratstva in enotnosti

SEKCIJA KPI OBČINE DOLINA

Organizira izlet v Beograd z obiskom groba tovariša Tita

Sekcija P.C.I.-KPI občine Dolina organizira od 14.4.1983 do 17.4.1983 izlet z vlakom (turistični spalniki) v Beograd z obiskom groba tovariša Tita na Dedinjah, ogledom mesta, muzeja «25. maja», večerjo v Skadarliji, ogled zgodovinske Topole, rezidenco Karadjordje ter mesta Kragujevac.

Cena 140.000 lit na osebo
Informacije in vpisovanje vsak dan razen nedelje, od četrтка, 17.2.83 do sobote, 5.3.83, od 17.00 do 20.00 ure na sedežu sekcije v Dolini.

Četrtek, 14.4.83 - 1. dan

Odhod z vlakom iz Kopa ob 20.00 uri.

petek, 15.4.83

Poklon spominu tovariša Tita v «Hiši cvetja» na Dedinjah;

sobota, 16.4.83

Ogled zgodovinske Topole, rezidenco Karadjordje

PRISPEVKI

V spomin na starše darujeta družini Stuckler in Wilhelm 20.000 lir

V spomin na Josipa Sulčiča iz Križa, darujeta družini Sirk in Rebula 10.000 lir

Ob poravnavi naročnine so prispevali:

Slavec Mirko, Dolina 96, 8.000 lir
Kralj Viktor, Boršt, 4.000 lir
Kapun Dragica, Prosek, 4.000 lir
Lukša Mirko, Prosek, 10.000 lir
Pregarč Danilo, Log, 4.000 lir
Ota Marjo, Boljunec 457, 10.000 lir
Maver Dorči, Boljunec 10.000 lir
Lovriha Pepi iz Doline, 233, 4.000 lir
Žerjal Dušan, Dolina 346, 4.000 lir
Sardoč Josip, Prečnik, 4.000 lir
Furlan Emilio, Trst, 4.000 lir
Bianka Kneipp, Trst, 4.000 lir

Nadalje so prispevali:
Franc Kalc, Gropada, 10.000 lir;
Križmančič Vinko, 10.000 lir;
Ivan Tretjak iz Križa, 5.000 lir
Briščik Giuseppina, V. Repen. 10.000 lir
Milič Nevenka, 4.000 lir

Ob 6. obletnici smrti Josipa Legiša, daruje družina Legiša, Nabrežina Kamnolomi 62/a, 10.000 lir.

DELO - glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Direktor **ALBIN ŠKERK**
Ureja uredniški odbor
Odgovarja **FERDI ZIDAR**
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 76.48.72, 74.40.47
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24.36
Poštni tekoči račun 11/7000
Letna naročnina 6.000 lir
Tisk: Tipolito Stella snc
Ulica Molino a Vento 72 - Trst